

1.

Mısırlılar resimleri simgeleştirerek - - - denilen yeni bir yazı türünü kullanmaya başlamışlardır. Resim yazısı olarak da bilinen bu yazı 700'den fazla işareten oluşmaktadır.

**Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması uygundur?**

- A) çivi yazısı
- B) fenike alfabesi
- C) latin alfabesi
- D) hiyeroglif yazı

2.

- Matematik, astronomi ve coğrafya bilginidir.
- Matematik alanında yaptığı çalışmalarla cebiri geliştirmiştir.
- X simgesini matematik bilimine kazandırmıştır.
- Meridyen dairesinin 1 derecelik açısını hatasız hesaplamıştır.

**Yukarıdaki çalışmalar Türk-İslam bilim insanlarımızdan hangisine aittir?**

- A) Ali Kuşçu
- B) Harezmi
- C) İbn Sina
- D) Cezeri

3.

“Bir su damlası nasıl diğer su damlalarına benzer ise bir milletin geleceği de geçmişine aynen benzer.”

**İbn Haldun'un sözünde aşağıdaki bilim dallarından hangisinin önemi vurgulanmaktadır?**

- A) Astronomi
- B) Tarih
- C) Coğrafya
- D) Edebiyat

4.

**Tekerleğin icadı, aşağıdakilerden hangisinin gelişmesine doğrudan katkı sağlamıştır?**

- A) Bilim
- B) Sanat
- C) Ulaşım
- D) Hayvancılık

5.

Avrupa'da Rönesans ve Reform hareketlerinin öncesinde bilimsel gelişmenin önündeki en büyük engel skolastik düşünce anlayışıdır.

**Buna göre aşağıdakilerden hangisi skolastik düşünce anlayışını yansıtan ifadelerden biridir?**

- A) Evreni tanımak için araştırmak gerekir.
- B) Bilimsel araştırmalara ihtiyaç vardır.
- C) Kilisenin söylediği her şey doğrudur.
- D) Bilgi; deney ve gözlemle ispat edilebilir.

6.

- Ali Kuşçu, gök cisimlerinin Dünya'ya uzaklığını hesapladı. Ay'ın haritasını çıkardı ve bu çalışması nedeniyle NASA, Ay'da bir bölgeye onun ismini verdi.
- İbni Sina'nın tıp alanında yaptığı çalışmalarının yer aldığı “el Kanun Fi't Tıb” adlı eseri 17. yüzyıla kadar Avrupa'da tıp eğitiminde kullanıldı.

**Verilen örneklerden hareketle Türk-İslam bilim insanları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Avrupa'da tanınmış bilim insanlarıdır.
- B) Farklı alanlarda çalışmalar yapmışlardır.
- C) Batı uygarlığının etkisinde kalmışlardır.
- D) Bilimsel çalışmalara katkıda bulunmuşlardır.

7.

Bir gözlükçünün uzak nesneleri büyüten bir icadından esinlenerek geliştirdiği - - - ile daha doğru ve güvenilir gözlemler yapan Galilei, Dünya'nın hem kendi etrafında hem de Güneş'in etrafında döndüğü sonucuna vardı. Galilei'nin bu icadı astronomi biliminin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

**Verilen ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa doğru bir bilgi elde etmiş oluruz?**

- A) Cam
- B) Pusula
- C) Matbaa
- D) Teleskop

8.

- Tıp alanında yaptığı çalışmalarla tanınır.
- “Şifa” adlı eseri felsefe, matematik ve fizik bilgilerinin yer aldığı bir ansiklopedi niteliğindedir.

Yukarıda hangi Türk-İslam bilgini tanıtılmıştır?

- A) Biruni                      B) Harezmi  
C) Uluğ Bey                  D) İbn-i Sina

9.

Evrensel Yer Çekimi Yasası’nı bulan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Galileo                      B) Newton  
C) Kopernik                  D) Dekart

10.

Hiyeroglif adı verilen resim yazısı aşağıdaki uygarlıklardan hangisine aittir?

- A) Frig                          B) Lidya  
C) Mısır                        D) Sümer

11.

Sıfır ve cebir kavramlarını matematiğe kazandıran, yazdığı cebir kitabı XVII. yüzyıla kadar Avrupa üniversitelerinde okutulan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbni Sina                      B) Ali Kuşçu  
C) Biruni                        D) Harezmi

12.

Aşağıdakilerden hangisi, Fatih’in açtığı Sahn-ı Seman Medresesi’nde dersler veren matematik bilginidir?

- A) Batlamyus                  B) Takıyyüddin  
C) Ali Kuşçu                    D) Nasreddin Tusi

13.

- I. Cam  
II. Para  
III. Barut  
IV. Mürekkep

Verilen buluşların ilk kez hangi uygarlık tarafından bulundukları, aşağıdaki tabloda eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

|    | I      | II     | III    | IV  |
|----|--------|--------|--------|-----|
| A) | Fenike | Çin    | Çin    | Çin |
| B) | Fenike | Lidya  | Çin    | Çin |
| C) | Lidya  | Lidya  | Fenike | Çin |
| D) | Çin    | Fenike | Lidya  | Çin |

14.

Konuşmanın, saklanabilecek bir biçimde aktarılmasının yolunu bulduk. Kil tabletler üzerine, tapınağa getirilen malları ucu sivri bir kamış kalemle malı gösteren işaret ya da resimler çizdik. Çiftçilerin tapınağa getirdikleri yulafları kaydettik. Sonra, yulaf resmini kil tabletler üzerine çizdik. Böylece yulaf işareti, yazının ilk başlangıcı sayıldı.

Sizce bu konuşmayı yapan çocuk, aşağıdaki uygarlıkların hangisinde yaşamıştır?

- A) Asur    B) Sümer    C) Mısır    D) Hitit

15.

Galileo (Galile), “Dünya dönüyor!” dediği için ölüm cezasına çarptırıldı. Ölüm cezasından kurtulmak için kilisenin doğrularına evet demek zorunda kaldı. Mahkeme çıkışında söylediği “Ben ne dersem diyeyim, o dönmeye devam ediyor.” sözleri uzun süre bilim çevresinin dilinden düşmemiştir.

Galile bu sözü ile aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmak istemiş olabilir?

- A) Kilisenin bilimi desteklediğine  
B) Bilim ile dinin uzlaştırıldığına  
C) Bilimsel doğruların değişmeyeceğine  
D) Fikirlerinde her zaman ısrarcı olduğuna

16.

- Coğrafya ve astronomi ile de uğraşan Harezmi, en önemli çalışmalarını matematik alanında yaptı. Sıfırı matematiğe kazandırdı. Cebir ile ilgili kitabı tercüme edilerek 17. yüzyıla kadar Avrupa üniversitelerinde okutuldu.
- İbn-i Sina; tıp, felsefe ve diğer bilimlerdeki çalışmalarıyla tanınır. Özellikle tıp alanında yazmış olduğu “El Kanun-Fi’l-Tıp” (Tıp Kanunu) adlı eseri, Doğu ve Batı ülkelerinde uzun yıllar okutulmuştur.

Bu bilgilere göre; aşağıdaki yargılardan hangileri Harezmi ve İbn-i Sina’nın ortak özelliklerindendir?

- I- Aynı dönemde yaşamış olmaları
- II- Çalışmalarının evrensel nitelik taşımaları
- III- Benzer alanlarda eserler vermeleri
- IV- Çok yönlü çalışmalar yapmaları

- A) I ve II                      B) I ve III  
C) III ve IV                  D) II ve IV

17.

Leonardo da Vinci, insanın anatomik yapısını inceleyerek doğru tasvir etmeyi amaçladı. Anatomi alanındaki çalışmalarıyla bilim tarihinde bilinen ilk robot tasarımı yaptı. 1495 yılında yaptığı bu tasarım ancak 1950’lerde keşfedildi. Da Vinci’nin “Leonardo’nun robotu” adı verilen bu tasarımı, kalp rahatsızlıklarının tedavi edilmesinde, 2005 yılında bir İngiliz kalp cerrahına esin kaynağı oldu.

Bu bilgiye göre, Leonardo da Vinci’nin çalışmalarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilimsel alanda özgün buluşlar yapmıştır.  
B) Çalışmaları, tıp biliminin gelişmesine katkı sağlamıştır.  
C) Eserleri, günümüz doktorlarına ilham kaynağı olmuştur.  
D) Buluşlarının bilimsel geçerliliği, dönemiyle sınırlı kalmıştır.

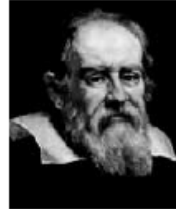
18.

Birünî; matematik, astronomi, eczacılık ve sosyoloji gibi değişik alanlarda çok sayıda eser vermiştir. Eski Yunan medeniyetini ve bilginlerini takdir etse de Aristo ve Batlamyus’un teorilerinden bazılarını karşı çıkarak Dünya’nın durağan değil, dönen bir kütle olduğunu ileri sürmüştür.

Parçada verilen bilgiye göre Birünî hakkında, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çok yönlü bir bilim insanıdır.  
B) Dünya bilim mirasına katkıda bulunmuştur.  
C) Batı medeniyetine ait eserlerden yararlanmıştır.  
D) Buluşlarının doğruluğu yaşadığı dönemle sınırlı kalmıştır.

19.



Ben Galileo Galilei. 1564’te doğdum. İtalyan teleskobik gök biliminin kurucusuyum. Astronomi alanında yaptığım çalışmalarla gezegenler ve Samanyolu hakkında ayrıntılı bilgiler edindim ve bu bilgileri yayınladım. Dünya’nın döndüğü görüşünü savunuyordum. Papalık tarafından bu görüşümden vazgeçmem istendi. Arkadaşımdan papa seçilmesinden cesaret alarak yazdığım “İki Kâinat Sistemi Üzerine Konuşmalar” adlı kitabımı yayınladım. Ancak kitabım yasaklandı ve ben de ömür boyu hapse mahkûm edildim.

Galileo Galilei’nin karşılaştığı durumdan hareketle yaşadığı dönem için, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düşünce hürriyeti vardır.  
B) Bilim özgürlüğü sağlanmıştır.  
C) Bilim adamları desteklenmiştir.  
D) Din-bilim çatışması yaşanmıştır.



20.

Aşağıdakilerden hangisi ilk çağlardan itibaren bilgiyi kaydetmek ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla kullanılan araçlardan biri olmamıştır?

- A) Kil tabletler B) Parşömen  
C) Papirüs D) Höyük

21.

- Tıp, felsefe, matematik, astronomi, kimya gibi farklı bilim dallarında iki yüzden fazla eser verdi.
- Avrupa'da "Avicenna" adıyla tanındı ve "El-Kanun fi't-Tıb" (Tıbbın Kanunu) isimli eseri 17. yüzyıla kadar tıp eğitiminde kullanıldı.
- Mikroskop keşfedilmeden önce mikropların hastalıklara neden olduğunu buldu.

Hakkında bilgi verilen Türk-İslam bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu B) İbn-i Sînâ  
C) Fârâbi D) Cezeri

22.

Aşağıdaki bilimsel gelişmelerden hangisi sanayinin gelişmesinin temeli olarak kabul edilir?

- A) Matbaanın icat edilmesi  
B) Güneş merkezli sistemin keşfedilmesi  
C) Buhar gücünün makinelerde kullanılması  
D) Kütle Çekim Kanunu'nun bulunması

23.

İtalyan gök bilimci Galileo, teleskopu kullanarak gezegen ve yıldızları incelemiştir. İncelemeleri sonucunda gezegenlerin Güneş çevresinde hareket ettiğini ve Dünya'nın yuvarlak olduğunu belirtmiştir.

Bu durum Galileo'nun hangi bilimle uğraştığını gösterir?

- A) Kimya B) Astronomi  
C) Tıp D) Sosyoloji

24.

İbn-i Haldûn, yaşadığı yerlerdeki toplumların geleneklerini ve yaşam biçimlerini incelemiştir.

Bu durum İbn-i Haldûn'un hangi bilim dalıyla uğraştığını gösterir?

- A) Sosyoloji B) Fizik  
C) Matematik D) Hukuk

25. Mezopotamya'dan gelen Asurlu tüccarlar, Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısını Anadolu'ya getirmiştir.

Buna göre, Anadolu'nun yazı ile tanışmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Savaşlar B) Ticari ilişkiler  
C) Antlaşmalar D) Siyasi ilişkiler

26. Semerkant Rasathanesi, Uluğ Bey tarafından yaptırılmış üç katlı bir gözlemeviydi. Bu rasathane, gezegenler üzerine gözlemler yapmak için kullanılmıştır. Semerkant'taki gök bilimciler bir yılın 365 gün, 6 saat, 10 dakika ve 8 saniye olduğunu hesaplamışlardır. Bu hesaplama günümüz verilerine oldukça yakındır.

Bu bilgide, aşağıdaki bilim dallarından hangisi ile ilgili çalışmalardan bahsedilmiştir?

- A) Biyoloji B) Sosyoloji  
C) Astronomi D) Tıp

27. Abbasi Devleti'nde bilimsel çalışmaların yapıldığı Darü'l Hikme'de bazı Abbasi halifeleri bilim insanlarının tartışmalarına bizzat katılmış, her fikrin serbestçe tartışılmasını sağlamışlardır. Burada farklı inanç ve milletten bilim insanları uyum içinde çalışmışlardır.

Bu durum, Abbasilerde aşağıdakilerden hangisinin geliştiğini göstermez?

- A) Hoşgörü kültürünün  
B) Eğitim anlayışının  
C) Özgür düşünce ortamının  
D) Askerî teşkilatın

**28. Samuel Morse tarafından icat edilen telgrafın yaygınlaşıp çeşitli ülkelerde en önemli haberleşme aracı hâline gelmesi hangi alanda yaşanan gelişmeyi gösterir?**

- A) İletişim B) Hukuk  
C) Felsefe D) Sanat

**29. Aşağıdakilerden hangisi bilginin yaygınlaştırılması ve aktarılması amacıyla kullanılan icatlardan biri değildir?**

- A) Hiyeroglif B) Teleskop  
C) Mürekkep D) Kâğıt

**30.** Mısır'da kurulan İskenderiye Kütüphanesi'nde yaklaşık 900 bin kitap bulunuyordu. Bu kütüphanenin, dünyanın çeşitli yerlerinden toplanan hayvan ve bitkilerin sergilendiği özel bir bahçesi, rasathanesi, sergi salonu ve sanat galerisi vardı. Dönemin önemli bilim insanları burada çalışmalar yapıyordu. Ayrıca kütüphanede verilen derslere devam eden öğrencilerin sayısının 14 bini aştığı kaydedilmiştir. Roma İmparatoru Sezar'ın Mısır'ı işgali sırasında kütüphane tamamen yanmıştır.

**Buna göre, İskenderiye Kütüphanesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?**

- A) Eğitim kurumu olarak kullanıldığına  
B) Sanatsal etkinliklere uygun bölümlerin bulunduğu  
C) Günümüzde faaliyetlerini devam ettirdiğine  
D) Bilimsel faaliyetlerin yapıldığı bir merkez olduğuna

**31. Aşağıdakilerden hangisi matbaanın icadından sonra ortaya çıkan gelişmelerden değildir?**

- A) Düşünce hayatının gelişiminin hızlanması  
B) Fikirlerin daha kolay yayılması  
C) El yazması kitap sayısının artması  
D) Kitapların daha çok kişiye ulaşması

**32.** Türk-İslam bilginlerinden el-Harezmi'nin yaptığı çalışmalardan bazıları şunlardır:

- Hint rakamlarını inceleyerek "0" (sıfır) rakamını ilk defa kullandı.
- Enlem ve boylam daireleriyle ilgili ölçümler yaptı.
- Güneş, Ay ve gezegenlerin hareketlerini gözlemledi.

**Buna göre, el-Harezmi'nin hangi alanda bilimsel çalışmalar yaptığı söylenemez?**

- A) Coğrafya B) Astronomi  
C) Matematik D) Mimari

**33. Buharlı makinelerin fabrikalarda kullanılmaya başlanması aşağıdaki gelişmelerden hangisini ortaya çıkarmıştır?**

- A) Coğrafi keşifleri  
B) Rönesans Dönemi'ni  
C) Sanayi Devrimi'ni  
D) Reform hareketlerini

**34.** İlk Çağ'ın en büyük kütüphanelerinden biri olan Bergama Kütüphanesi, Mısır'daki İskenderiye Kütüphanesi ile rekabet hâlindeydi. Mısırlılar, Bergama'daki kütüphanenin kendi kütüphanelerinin önüne geçmesini engellemek amacıyla papirüs bitkisinden elde ettikleri kâğıtların Bergama'ya satışını yasakladı. Bunun üzerine Bergamalılar, yeni kitaplar yazılmasını sağlamak için "parşömen" adı verilen kâğıdı icat ettiler.

**Bu metinden, "parşömen" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

- A) Hangi tür kitapların yazılmasında kullanıldığına  
B) İcat edilmesinde hangi nedenin etkili olduğuna  
C) Hangi malzeme kullanılarak üretildiğine  
D) Bergamalılar dışında hangi uygarlıklar tarafından kullanıldığına

**35.** MÖ 1000’lerde Fenikeliler, 22 sessiz harften oluşan bir alfabe icat etmişlerdir. Yunanlar; Fenikelilerle ticari ilişkileri sırasında bu alfabeyi öğrenmiş, kendi dillerine uyarlayarak Yunan alfabesini geliştirmişlerdir. Yunan alfabesinden esinlenen Romalılar da bazı harfleri değiştirerek Latin alfabesini oluşturmuşlardır. Latin alfabesi, Türk diline uygun şekilde düzenlenerek 1928 yılında Türkiye’de kullanılmaya başlanmıştır.

**Buna göre, Latin alfabesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

- A) Farklı uygarlıkların birikimi ve katkısıyla oluştuğu
- B) Günümüzde kullanımının tamamen sona erdiği
- C) Ticari faaliyetleri düzenlemek amacıyla oluşturulduğu
- D) Bu alfabenin oluşturulması ile tarihî çağların başladığı

**36.** Bağdat’ta 830 yılında kurulan Beytül Hikme; çok sayıda bilim insanının yetiştiği bir okul, bilginlerin çalışma yaptığı bir akademi ve bir kütüphane olarak faaliyet göstermiştir. Beytül Hikme’de, Yunanca kitaplar başta olmak üzere binlerce kitap Arapça’ya tercüme edilmiş, incelenmiş, eleştirisi ve değerlendirmesi yapılmıştır.

**Bu metinden, “Beytül Hikme” ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

- A) Anadolu’da, İlk Çağ’da kurulmuş en büyük kütüphane olduğuna
- B) Eğitim ve bilim merkezi olarak hizmet verdiğine
- C) Astronomi araştırmalarında gözlemevi olarak kullanıldığına
- D) Tarihi eserlerin sergilenmesi amacıyla kurulduğuna

**37.** Çin’de icat edilen ahşap harfli matbaanın Uygur Türkleri tarafından da kullanıldığı bilinmektedir. Haçlı Seferleri’nden sonra Avrupa’ya geçen matbaayı Johann Gutenberg, önceki matbaa tekniklerinden farklı bir yöntem deneyerek geliştirdi. Bütün bir sayfayı ahşap üzerinde oymak yerine ayrı ayrı madenî harfler hazırladı. Bu harfleri yan yana getirerek kelime ve cümleleri oluşturdu, basacağı sayfaları hazırladı.

**Bu metinden, matbaa ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?**

- A) Üretiminde kullanılan malzemenin değişim gösterdiğine
- B) İlk kez Çinliler tarafından kullanıldığına
- C) Baskı tekniğinin zamanla geliştiğine
- D) Yazının icadına katkıda bulunduğuna

**38.** Orta Çağ Avrupasında, Katolik Kilisesinin görüşlerine dayanan skolastik düşünceye göre, kilisenin kararları sorgulanamazdı. Dönemin bilim insanlarından Galileo, Dünya’nın Güneş etrafında döndüğü görüşünü savunduğu için kilise üyelerinden oluşan Engizisyon Mahkemesinde yargılandı. Onun düşünceleri Katolik Kilisesinin, gezegenlerin Dünya’nın etrafında döndüğü öğretisiyle çelişiyordu. Galileo, ceza almamak için mahkemede düşüncelerinden vazgeçtiğini söylemek zorunda kaldı.

**Bu metinden, “Orta Çağ Avrupası” ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?**

- A) Kilisenin özgür düşüncenin karşısında olduğuna
- B) Dönemin devlet adamlarının, bilimsel çalışmaları desteklediğine
- C) Skolastik düşüncenin, bilim insanlarını koruma altına aldığına
- D) Halkın, Engizisyon Mahkemesine karşı çıktığına

## CEVAP ANAHTARI

|           |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| <b>1</b>  | <b>2</b>  | <b>3</b>  | <b>4</b>  | <b>5</b>  | <b>6</b>  | <b>7</b>  | <b>8</b>  | <b>9</b>  | <b>10</b> |
| D         | B         | B         | C         | C         | C         | D         | D         | B         | C         |
| <b>11</b> | <b>12</b> | <b>13</b> | <b>14</b> | <b>15</b> | <b>16</b> | <b>17</b> | <b>18</b> | <b>19</b> | <b>20</b> |
| D         | C         | B         | B         | C         | D         | D         | D         | D         | D         |
| <b>21</b> | <b>22</b> | <b>23</b> | <b>24</b> | <b>25</b> | <b>26</b> | <b>27</b> | <b>28</b> | <b>29</b> | <b>30</b> |
| B         | C         | B         | A         | B         | C         | D         | A         | B         | C         |
| <b>31</b> | <b>32</b> | <b>33</b> | <b>34</b> | <b>35</b> | <b>36</b> | <b>37</b> | <b>38</b> |           |           |
| C         | D         | C         | B         | A         | B         | D         | A         |           |           |